

Společná zemědělská politika v období 2014-2020 a její dopad na ČR

Jan Březina, europoslanec

Chronologie vývoje nové SZP v období 2014-2020

- 4-6/2010: veřejná konzultace k budoucí podobě a cílům SZP
- 11/2010: Sdělení Komise „SZP v období 2014-2020“
- 10/2011: legislativní návrhy k budoucí SZP
- 9/2013: politická dohoda o legislativních návrzích k budoucí SZP

Přímé platby

- Opuštění systému založeného na historických referenčních údajích
- Režim základní platby: vyčlenění 70% národní obálky pro přímé platby na režim základní platby. Až 30 % národní obálky lze přerozdělit zemědělcům na jejich prvních 30 hektarů (nebo až do průměrné velikosti zemědělského podniku v dotyčném členském státě, pokud je vyšší než 30 hektarů)
- EU 12 může do r. 2020 využívat jednoduššího systému jednotné platby na plochu
- Česká národní obálka pro přímé platby v období 2014-2020: cca 875 miliónů eur/rok (22,5 mld. Korun)

Odhad průměrné přímé platby na hektar v roce 2014

- Česko: 250eur/ha = cca 90% průměru EU
- Německo: 320eur/ha
- Rakousko: 230eur/ha
- Polsko: 220eur/ha
- Slovensko: 220eur/ha

Snížení plateb pro velké zemědělské podniky

- Dohoda o povinném snížení plateb jednotlivým zemědělským podnikům přesahujících 150 000 EUR („degresivita“). V praxi to znamená, že částka podpory přesahující 150 000 EUR bude snížena minimálně o 5 %.
- S ohledem na zaměstnanost lze před výpočtem odečíst mzdové náklady.
- Snížení se nemusí vztahovat na členské státy, které uplatňují „přerozdělovací platbu“, podle níž je nejméně 5 % národní obálky určeno k přerozdělení na první hektary všech zemědělských podniků.
- Finanční prostředky „ušetřené“ v rámci tohoto mechanismu snížení zůstávají v příslušném členském státě či regionu, převedou se do příslušného finančního rámce pro rozvoj venkova a lze je použít bez požadavků na spolufinancování.

Vázané platby - coupling

- Zachování „vázaných plateb“, tj. plateb vázaných na konkrétní produkt. Jejich výše bude omezena na 8 %, resp. 13% národní obálky, pokud současná úroveň podpory vázané na produkci v členském státě převyšuje 5 % (případ ČR).
- Účelem vázaných plateb je zachování stávající úrovně produkce v odvětvích nebo regionech, v nichž se konkrétní typy zemědělské činnosti nebo konkrétní odvětví potýkají s problémy, avšak jsou důležité z hospodářských, sociálních nebo environmentálních důvodů.

Ekologizace

- Kromě režimu základní platby / režimu jednotné platby na plochu obdrží každý podnik platbu na hektar jako ekologickou platbu za dodržování některých zemědělských postupů, které jsou příznivé pro klima a životní prostředí.
- Členské státy použijí na tyto platby 30 % své národní obálky.
- Jedná se o povinný prvek a nedodržení požadavků na ekologizaci bude mít za následek snížení a sankce, jež by v některých případech mohly přesáhnout výši platby na ekologizaci.

Podmínky pro obdržení platby na ekologizaci

- Zachování trvalých travních porostů
- Diverzifikace plodin (zemědělec s ornou půdou o výměře převyšující 10 ha musí pěstovat nejméně dvě plodiny a při výměře orné půdy přes 30 ha pak nejméně tři plodiny; hlavní plodina smí zabírat nejvýše 75 % orné půdy a dvě hlavní plodiny nejvýše 95 % orné půdy)
- Zajištění „plochy využívané v ekologickém zájmu“ o rozloze alespoň 5 % orné půdy podniku v případě většiny zemědělských podniků s výměrou orné půdy nad 15 hektarů – jde o meze, živé ploty, stromy, půdu ležící ladem, krajinné prvky, biotopy, ochranná pásma, zalesněnou plochu a plodiny vážící dusík (luštěniny, píce). Poté, co Komise v roce 2017 předloží svou zprávu, může uvedený podíl vzrůst na 7 %.

Převod prostředků mezi jednotlivými pilíři (tzv. modulace)

- Členské státy budou mít možnost převést až 15 % své národní obálky pro přímé platby (první pilíř) do rámce pro rozvoj venkova (druhý pilíř)
- Pro tyto částky nebude třeba spolufinancování
- Členské státy budou rovněž moci převést až 15 % prostředků ze své národní obálky pro rozvoj venkova do finančního rámce pro přímé platby

Mechanismy řízení trhu

- Kvóty na mléko končí v roce 2015
- Kvóty na cukr končí v roce 2017
- Pro všechna odvětví budou zavedeny nové ochranné doložky, které umožní Komisi přijímat nouzová opatření v reakci na obecná narušení trhu — jako byla např. opatření přijatá během krize v souvislosti s E. coli v květnu až červenci 2011
- Projekty „Ovoce do škol“ a „Mléko do škol“ budou pokračovat a roční rozpočet na projekt „Ovoce do škol“ se navýší z 90 na 150 milionů eur ročně.

Rozvoj venkova

- Maximální míra kofinancování 85%
- Povinnost vyčlenit minimálně 30 % prostředků na opatření týkající se obhospodařování půdy a boje proti změně klimatu (konkrétně investice do hmotného majetku spojené s životním prostředím a klimatem, lesnictví, ekologické zemědělství, platby v rámci Natura 2000)
- Povinnost vyčlenit minimálně 5 % na iniciativu LEADER
- Česká národní obálka pro rozvoj venkova na období 2014-2020 je cca 310 miliónů eur/rok (celkem 2,17 miliardy EUR na 2014 až 2020. Tato částka bude snížena o 300 mil. Korun, jejichž převedení z rozvoje venkova do koheze dojednal na únorovém summitu Nečas).